

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. —; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 4.50 „
za četrt leta „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 1. nov., v Gorici in v Ajdovščini po 2. nov.
Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnštvo ne ostra.

EDINOST

Oglaš in oznanila se računajo po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna zahvala, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naravnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so prosto poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je meč.

Vabilo na naročbo.

Ob nastopu novega leta obračamo se po stari časnikarski navadi do naših častitih naročnikov. Jedinini naš namen je koristiti narodu našemu; a da nam je možno vestno vršiti to svojo nalogo, treba je, da nas tudi naročniki naši istotako vestno podpirajo. Prosimo torej, da nam doseđanji naročniki ostanejo zvesti in da nam pridobijo novih, kjer le morejo. Izdatna podpora od strani slavnega občinstva nam bode v posebno izpodbujo v sveti borbi naši.

Cena listu je:

za vse leto gl. 6.—
za polu leta „ 3.—
za četrt leta „ 1.60

Uredništvo in upravnštvo.

Za državnozbornske volitve.

V nedeljo imel je odbor političnega društva „Edinost“, pomnožen po zaupnih možeh cele okolice, važno sejo, pri kateri so se rodoljubi naši posvetovali o vsem, kar je potrebno za predstoječo državnozbornsko volitev. Živo zanimanje vseh udeležencev priča nam, da se možje naši v polni meri zavedajo silne važnosti te volitve in da jim je — kot pravim rodoljubom slovenskim — v resnici do tega, da je okolica tržaška v državnem zboru dostojno zastopana, to je, da je zastopnik naš vreden član v vrsti onih mož, kojim pripada častna, sveta, a tudi zelo težavna naloga, da branijo gmotne in duševne koristi skupnega naroda slovenskega tako pred vlado, kakor tudi pred vsem ostalim političnim svetom. Preskrbelo in dogovorilo se je vse, kar je za prve korake potrebno. Poobla-

stili so se zaupni možje, koji v najkrajšem času skličejo po raznih krajih vse okolice javne shode, da bode predstoječa volitev res to, kar si mi mislimo o vsaki volitvi: pravi izraz narodnega menenja. Potem se pa skliče v kakem primernem prostoru v Trstu skupen shod, pri katerem bode volilcem prilika, da izrečejo svojo zadnjo, možko besedo.

Odboru političnega društva „Edinost“ je veliko do tega, da ljudje povedo jasno svoje menenje, kajti temu odboru ne prihaja na misel, da bi koga vsiljeval zastopnikom. Nam ni za osebo, nam ni ni za Petra ni za Pavla, to pa zahtevamo po vsaj pravici, da naš poslanec bōdi pravi zagovornik naših koristi — brez nikakih ozirov, ni na desno, ni na levo —, da bōdi mož, kojemu ne zamrzne beseda na jeziku, ko je treba kakemu imenitnemu in mogočnemu gospodu resnico v obraz povedati, bil li to srečnož, sedeč na ministerskem stolu, ali pa „tribun“, kojega ogrevajo gorki žarki radikalno-italijanske popularnosti. Srce bodočega našega poslanca bīje naj gorko za blagor tržaške okolice in vsega naroda slovenskega; bistri razum pa naj mu kaže ona pota, po katerih je možno kolikor mōdi hitro dospeti do cilja, onega cilja, kojega imamo in moramo vedno pred očmi imeti mi vsi, ki ljubimo rod svoj. Ako smo rekli, da naj srce našega poslanca bīje za vsa naš narod, rekli smo to s posebnim namenom, kajti resnica je, da je vsakemu poslancu dolžnost, da se pri vsakem svojem koraku ozira na koristi skupnega naroda. Poslanci naši ne smejo poznati zemljepisnih mej med posamičnimi pokrajinami slovenskimi; ako gre za koristi katerega-koli kota naše domovine, treba je, da so vsi naši zastopniki na nogah: geslo jim bōdi vzajemnost in solidarnost. Pri tem ne smemo misliti, da bi jedna ali druga pokrajina trpela, kajti tudi gmotno koristi posamičnih dežel se ne križajo v

toliko, da bi ne bilo mogoče spraviti jih v lep sklad — v harmonično skupino. Za to je treba le resne volje in prave ljubezni. Pa tudi to je neovrtna resnica, da le ono more imeti trajnost, kar si narod pribori v svoji skupnosti; kajti le to ima trdno podlago in le to je mōdi ohraniti za bodočnost, kar je priraščeno srcu vsega naroda. Ako bi pri nas uveljavili nesrečno taktiko, da bi se vsaka pokrajina sama borila za svoje koristi — ali celo v naprotstvu z drugimi pokrajinami —, bi trpeli mi vsi le ogromno škodo. Vse to, kar bi si morda ta ali ona pokrajina priborila, bilo bi le začasno — torej brez vsake prave vrednosti —, ker dotična pokrajina ne bi imela sama za-se toliko sil v sebi, da si to ohrani in zavaruje za prihodnost, ko popihne sovražna, morilna sapa.

Program bodočemu našemu poslancu mislimo si torej mi tako-le:

Poslanec imej bistro oko za vse duševne in gmotne potrebe svojih volilcev, katero oko pa naj ne vidi samo od jutra do večera, ampak vidi naj in pogodi, kaj treba za daljšo bodočnost. Volilci naši go tovo vedō, da čestokrat dolga leta ne morejo popraviti, kar se v jednom samem trenutku zamudi. Poslanec bōdi torej gorko srca in bistrega uma — razsoden in neustrašljiv. Ko pa je pogodil, da bi trebalo to ali to, obrni se najpoprej do vseh slovenskih poslancev in potem tudi do vseh nam prijaznih skupin v parlamentu ter si zagotovi njih podporo. Ako dotično potrebo pravim naglasom povdarja tako lepo število odličnih in uglednih mož — in lepo število bode, ako Bog da, slovenskih zastopnikov v državnem zboru našem — menimo, da to že kaj zaleže. Ali izraževanja naših potreb morajo imeti pravi akcent: ni zadosti, da ima pesem le lep tekst, ampak tudi melodija mora biti prava, primerna, da napravi pravi učinek tam, kamor je namenjena. Uprav to, da melodija pesmi, koja

so dosedaj peli naši poslanci, ali vsaj nekateri mej njimi, v državnem zboru — tu pa ne menimo govorov pri proračunski debati — ni bila prava in da izraževanje naših potreb ni imelo take oblike, da bi bilo imponovalo onim, ki nam politični kruh režejo — uprav to je ponajveč krivo mučnemu našemu položnju, uprav to je krivo, da moramo jadikovati o neizpoljenih željah, o katerih smo mislili, da se nam gotovo izpolnijo tekom ravnokar zaključenega državnozbornskega zasedanja.

Torej, da zaključimo ta članek: zastopnik okolice bōdi vnet tržašk okoličan, dosledno in neupogljivo braneč tako gmotne koristi, kakor tudi ljubljene in častne tradicije okolice naše — on pa bōdi tudi zvest sin celokupnega naroda slovenskega.

Tožbe in želje naših okoličanov.

VIII.
Taka je torej položnje naše, kakor nam odeva iz posvetovanj, vršivših se v preteklem poletju in kakor je je načrtala spomenica, katero so okoličani naši predložili visokemu tržaškemu namestništvu. Rekli pa smo že, da to ni popolna slika, ampak le nekak splošni očrt, kajti v vsakem pogledu dalo bi se navesti na stotine konkretnih, drastičnih slučajev. V take podrobnosti se ne muremo spuščati, ker nam tega ne dopušča skromni prostor, in pa tudi zato ne — da smo odkritosrčni — ker bi bilo opasno z ozirom na tiskovne naše razmere in političko naše položnje. Ali iz te površne slike je že razvidno, da je okolica naša hudo zanemarjena v duševnem, narodno-gospodarskem in političnem pogledu. Pogled na naše položnje nam pa zopet dokazuje staro resnico, da oblika sama na sebi je prazna, mrtva stvar, ako ni pravega duha.

PODLISTEK.

On...

Povest grofa E. A. Saliasa.

V.

(Dalje.)

Lorenc preživel je nekoliko dnij v mestu, bil povsod v gostih, no zraven praviljal vse stvari v red, da bi bil postavljen v posestvo. Naposled, na vočernej zabavi pri gospodu Praksinu, začeli so vsi pričujoči obračati se k njemu, nazivaje ga pri govoru že grofom. S postavljenjem v posest postal je Lorenc po zakonu grof Zareckij.

Med namestnikom, njegovo hčerjo in Lorencem pokazale so se polujasne razmere. Naravnost se ni reklo ničesa, ničesa obetalo, ničesa določilo, no vsi trije zabavali so se, ako so ostali sami, z jasno razumljivimi namigljaji, a pred ptujimi pogledovali so se kakor avguri.

Naposled, čez teden po prihodu Lorenc v mesto, dejal je gospod Praksin „grofu“, da mora iti v grad, jih časih posetiti, a ne mnogokrat, a potem, ko preideta dva mesca ali poldrugi, in ko potihnejo vse govorice in vsa klepetanja, jim že ne bode več treba vzdrževati se.

— Tedaj blagovolite priti k nam, rekel je Praksin. — Živite tukaj v mestu, bivatej pri nas, da vam drago, vsak dan, a ko se vam bode zdelo priložno, povejte meni ali hčeri naravnost, o čem ste začeli igro in kar smo mi razumeli.

Na tak način sklenila sta mladi človek in zvitni uradnik skoro pogodbo, neimenovaje reči po imeni. Oba znala sta dobro, da ni družega izhoda v tej stvari. Praksin se ni bal prevare, a bodoči grof Zareckij ni imel druge poti v spasenje.

Lorenc vender ni šel v grad. Pri spominu na nočni dogodek, na prikazen, katera ga je dušila, odkladal je nevoljno svojo vrnitev v grad radi praznovernega straha. Zato je najel v mestu stanovanje in začel proti običaju, ne da bi žaloval, živeti šumno in veselo. Vsaki dan pohajal je k drugim, zval jih k sebi v goste, napraviljal obede in zabavne večere; no zraven tega prizadeval se je na vse načine v svoj prid pridobiti vse bližnje plemstvo. Ni prešel mesec, ko so bili vsi plemenitaši že prijatelji in hudi branitelji grofa Zareckega.

Razširila se je vest, da bodo v Čamboru koj veliki obedi in plesi, sploh, da se bode nadaljevalo pirovanje nekoliko

dnij, ko po postavljenji v posest objavi mladi grof o svojej ženitbi in v gradu bode sledila takoj poroka.

Katera bi bila omenjena nevesta, vender ni znal nikdo. Lorenc pohajal je ves čas rad za mnogimi krasivicami v okolici, da je mogla drzno računati vsaka, da je ona izbrana, vsaka je mogla misliti, da je Lorenc močno zaljubljen v njo.

Res razjasnil je stvar Lorenc že naravnost Praksinu in oba sta ukrenila ne odlašati svatbe, ampak podvizati. Do njiju došla je govorica, da sta začela strniča pokojnega grofa pri prvem sluhu o njegovej smrti že govoriti ob uničenji stričeve oporoke. Lorencu bilo je potrebno zagotoviti si namestnikovo pripomoč. Misli si je, da more jednako postopati kateri iz strničevih bratov, ko on, t. j., da se oglasi na sodnijo, zavrže oporoko in ponudi takoj roko in srce hčeri gospoda namestnika.

Lorenc bil je pripravljen poročiti se takoj, no Praksin želel je zakonitega postavljenja v posestvo. Zraven tega moral je Lorenc pred svatbo po običaju iznova obdelati ves grad, celo ponoviti zunanjost starega plemenitaškega prebivališča. Prav bi bilo, da se odloži svečanost svatbe na celi mesec.

VI.

Naposle ukrenil je Lorenc odpraviti se v grad, no pred odhodom nesel je svoje obljubljenej dragoceni podarek, vreden nekoliko tisoč. To bila je družinska brilantna rivjera, katera se je krasila včasih na ženi in na materi pokojnega grofa. Baron vzel jo je še pred pogrebom k sebi in nesel jo iz grada s seboj, da bi jo imel za vsak slučaj. V revščini ostala bi vender v njegovih rokah.

Prebivši večer pri Praksinovi, odpravil se je Lorenc po noči s spremljevanjem šestih jezdecov na daljno pot domov. Okolo šestih zjutraj koračil je že v reber po cesti, katera se je vila v ključih na visoki holm, kjer se je vzdigoval v višino proti jasnemu jutranjemu nebu s prečudnimi vzorci Čambor, podoben srednjeveškej trdnjavi.

Približavši se k širokej razpoklini, črez katero se je šlo v grad po visečem mostu, obstali so kar začudeno Lorenc, jednako tudi njegovi spremljevalci.

— Kako so se predrznili? Kdo jim je dovolil? Kdo je gospodaril? vzkliknil je razburjeno Lorenc. Most bil je vzdignjen in krepko privezan k gradovi steni, a pred njimi zijal je propad, širok kake tri sežnje, globok pa kakih deset sežnjev.

— Konstitucionalna država smo — okoličani naši pa niso deležni dobrot, koje deli državljanom prava konstitucionalna država; državni osnovni zakoni jamčijo nam enakopravnost — v resnici pa te enakopravnosti ne vidimo nikjer; v Trstu se obilo govori o svobodi in liberalnih načelih, — v resnici pa vlada pri nas zgolj samovolja in nestrpnost; mnogo se govori in piše o vzgoji ljudstva in vzgoji značajev — v resnici pa šola ne služi vzgoji, ampak narodno-politični spekulaciji, opirajoči se na neznačajnost in slabe instinkte ljudstva. In potem se pa čudimo, da ljudstvo v političnem pogledu ne dozoreva in da se ne popenja do onega samozavestnega vzleta, koji je potreben za pravi napredek! Nedostatnosti, obstoječe po naši okolici in v mestu samem so res gorostasne in veljaki naši se jih v polni meri zavedajo. In ker vedo, da je od pomoči še mogoča, poklonili so se zopetno vrhovni naši politični oblasti, da jo opozorijo na te nedostatke. Skrajni čas je, da vlada začne resno motriti naše položanje, ki je v tesni zvezi z interesi države same. Ako pa hoče temeljito premotriti to naše položanje, potrebno je najprvo, da vrže od sebe one neosnovane predsodke koji so jej dosihdob vedno kalili jaani vid; treba je, da si pridobi jasen pojem o naših zahtevah in da dobro razume naše težnje. Ako ima do tega resno voljo, prepriča se kmalu, da mi nismo oni razdirajoči in razjedajoči element, kakoránega nas slikajo nam neprijazne novine; prepriča se, do izpolnjenja naših želj se da kaj lepo spraviti v okvir koristi države. — Mnogo se dan-danes govori in piše o panslavizmu in njega nevarnosti. Vse to je gola izmišljotina in ne baš pošteno sredstvo naših nasprotnikov, kojim je do tega, da imajo pri rokah pretvezo, ki naj zakriva prave namene naših nasprotnikov, ki naj prikriva krivice, ki nam jih dan na dan učinjajo. Panslavizma, ki bi bil nevaren v državno-pravnem obziru, ni mej našim ljudstvom. Ako ljubimo jezik svoj; ako zahtevamo, da vlada brani narodnost našo; ako se potezamo za gospodarske koristi naših rojakov, storimo to vedno v onih mejah, katere nam je predertula cesarju in domovini dolžna udanost. Teh mej nismo nikdar in tudi jih ne bodemo nikdar prekoračili. Ohranitev narodnosti naše je v eminentnem interesu državne ideje in ljudstvo naše je bilo vedno najvernejši predstavitelj te ideje. Ako ohranimo živelj naš čvrst in krepak, služimo najbolje staro-avstrijskim tradicijam. Ako bi pa ljudstvo

Ohotskij ukazal je svojim jezdecem poklicati vrtarja.

Po ukazu Ohotskega približali so se jahači h kraju rova in zakričali glasno:

— Spusti most!

Kake tri pote ponovili so ta krik. Črez nekoliko časa prikazala se je na nasprotni strani pri steni oseba in odgovorila:

— Kdo je? . . . Kaj bi radi? . . .

— Spusti most? Baron je tu . . .

— Jaz sem tu . . . tepec! kriknil je srdito Lorenc. — Kdo se je predrznil spustiti most, ko nesem jaz ukazal? . . . Spusti ga hitro!

— Kmalu mu hočem povedati, oglasil se je vrtar.

— Komu povedati, prismođa? . . . Spusti! . . .

No oseba je izginila, in na jezni krik Ohotskega se zopet ni oglasil nikdo.

Prešlo je mnogo časa, okolo pol ure. Čakanje zdelo se je baronu cela večnost radi nestrpnosti, jeze, no deloma tudi osupljenosti . . .

Začel je sumiti, da dočim je sedel on v mestu radi praznovernega straha in zapravljaj čas — mogli so priti njegovi Petrogradski strničji v grad in zasesti ga v pričakovanji, da reši sodnja prašanje ob oporoki in nasledstvu.

videlo, da se je povsodi prezira, pogreznilo bi se v brezbriznost in s tem bi se zrušila močna opora vladi sami. Ako se komur-koli postavimo po robu, ne izvira to iz narodne bojevitosti, kajti mi spoštujemo vsako narodnost; zahtevamo pa, da tudi drugi nas spoštujejo.

V Trstu se je mnogo grešilo ter zakrivilo, da so vsi naši politični in socijalni odnošaji prišli iz ravnotežja; grešilo se je, ker se je na jedni strani dopustilo, da se je narodna ideja razvijala do svojih skrajnih posledic; na drugi strani pa se je vsakemu pojavu narodne ideje pritiskalo pečat veleizdajstva; nevarnosti italijanskega radikalizma niso hoteli nikdar priznati, če pa je kak Slovenec pri katerikoli priliki zaklical kak „živio“ — bilo-li to makari rojstvenega dne cesarjevega — bil je takoj — panslavist. Taktika ta vzbudila je na jedni strani predrznost, na drugi pa nevoljo in obup; posledica vsemu pa je, da odnošaji naši nekako na glavi stoje. Stvari so dospete že tako daleč, da si okoličani ne morejo več sami pomagati. Ker pa je vladi dolžnost, skrbeti za to, da se pri nas vsi stvari pravo razmerje in da se vsi stvari potrebno ravnotežje v naših narodnih odnošajih, nam ne zadostuje, da vlada roki križem drži — češ, vsaj nismo nasprotni vam Slovencem — ampak po svoji krepki inicijativi mora uvesti tako razmerje, ki bi ugajalo tradicijam države naše. Izvršujoča plemenito to zadačo ne sme se plašiti pretenj, prihajajočih od znane strani, ampak ona sama mora biti činitelj, težeč po tem, da na mesto samovolje stopi pravica in resnica. Ako to stori, doseže prav v kratki dobi, da potihnejo tožbe in želje, koje so napisali okoličani naši v predloženi jej spomenici . . .

Politični pregled.

Notranje dežela.

O vzrokih razpuščenju državnega zbora širijo listi še vedno različne vesti, o katerih je pa težko soditi, v koliko da odgovarjajo resnici. „Pester Lloyd“ nam pove tudi svojo. List ta piše: „Vlada je bila prisiljena razpustiti državni zbor, ker so odpadli Staročehi in ker je odstopil tridentinski klub. Liberalni člani kabineta bili so menenja, da se ministerstvo preo-anojuje že pred volitvami, to je, da se vzame ozir na nemško-liberalno stranko, da si tem potem pokaže nemškemu ljudstvu dobra volja. Pred malo dnevi prevladovalo je to

Naposled pojavil, sta se dve osebi pri steni za visočim mostom. Jedna iz njih zakričala je gromko:

— Ste vi, gospod baron?

Lorenc uznal je takoj Zaherjev glas in razrdil se.

— Jaz . . . stara goba! kriknil je.

— Jaz sem. Takoj te dam zvezati v verige v podzemeljski jami, ko si se predrznil iznova prikazati se v gradu. Si ukazal ti potegniti most?

— Most potegnil se je po ukazu samega grofa, oglasil se je gromko Zaher, — a zdaj ga spustimo takoj tudi po njegovem ukrepu.

— Grofa? Kakega grofa? Sanjač! . . . kriknil je Lorenc in takoj prestrašil se zopet.

Bilo je očividno, da je res prišel jeden strničev Zareckih v grad in da se imenuje že grofa po pravu nasledstva.

Verige so zagrmle in težki most, hrastov in okovan z železom, ločil se je od nasprotne stene, začel spuščati se počasi črez rov in približal se s svojim prednjim koncem k kraju propada, kjer so stali jezdeci z baronom spredi. Naposled plosknil je most močno ob zemljo in jezdeci stopili so na-nj. Gosto peketanje konjskih kopit po starih deskah glasilo se je zamolklo v okolici.

(Dalje prih.)

nenenje. Baron Chertek naj bi postal finančni minister, Bärnreither minister poljedelstva, dr. Meznik pa deželni minister. Trgovinska stroka naj bi se razdelila ter Bilinski postal minister za komunikacije. — Ali prišel je Plenerja govor. Iz tega govora je grof Taaffe posnel nekako odpoved. V tem trenutku zmagali so nazori Dunajevskega, koji je bil že popred menenja, da se ministerstvo preo-anojuje šele po volitvah. Kajti ni mogoče že popred vedeti, ali izide nemško-liberalna stranka vsled nasprotstva antisemitov, nemških konservativcev in nemških nacionalcev v toliki moči iz volilnega boja, da bi mogla sestaviti vlado. Temu menenju sta se pridružila grof Taaffe in večina. Vlada se nadeja, da bode imela v novem državnem zboru večino 190 glasov in sicer 60 Poljakov in Rusinov, 60 veleposestnikov, 30 Hohenwarthovcev, 16 Coroninijevcev, 8 Tridentivcev in 16 divjakov. V število 60 veleposestnikov so všteti ustavoverni veleposestniki, koji so dosedaj glasovali z levico, ki pa se hočejo potezati za notranji mir in podpirati vladne predloge. — To bi bilo isto, kar smo mi rekli: da nemški liberalci nimajo toliko zaslobe v ljudstvu, da bi mogli prevzeti vlado. Odlidnjak nemških liberalcev in ministerski kandidat Chlumetzky je menda sam tega menenja. Organ tega nemškega prvaka piše namreč, da se Taaffe jako moti, ako se nadeja, da bi se nemški liberalci dali pridobiti za kako srednjo stranko. Mož najbrže slutiti, da se mu želje ne izpolnijo in zato se dela ponosnega in nepristopnega. Ali njegovim besedam niti v nemškem taboru ne verjamejo. Deutsche Volkszeitung v Liberci piše: — — — „on (Chlumetzky) je danes v zadregi. To nam jasno priča pisava „N. Fr. Presse“, koji list ne ve, na kako stališe naj bi se postavil povodom razpuščenja državnega zbora. Svojedobno odklonil je Chlumetzky ponujeno mu voditeljstvo narodne opozicije, sedaj pa je njega stranka razkrojena in razbita. Stranka spekulativne brezposmembne politike je odgospodarila, prišel je čas za stranko prave narodne politike — da bi le volilci razumeli znamenja časa! — Gotovo je, da nemško-liberalna stranka podleže v večini dunajskih okrajev. Zveza liberalcev z demokrati razbila se je, komaj porojena. Demokrati se jeze, ker hočejo liberalci dr. Kronavetiru ponuditi kandidature v okraju Hernalis, kateri je že tako ali tako izgubljen. — Slovani Slozijski in dolenje-avstrijski konservativci so že proglasili svoja volilna oklica. —

Mladorusinski osrednji volilni odbor izdal je oklica, v katerem povdarja, da bode rusinskim poslancem naloga težiti po razvitju Rusincev na ustavni podlagi in sicer v sporazumljenju s Poljaki, kajti oba naroda se lahko razvijata na podlagi deželnih interesov in avstrijske ustave, ne da bi to škodovalo njunim posebnim potrebam.

Vnanje države.

Ruski list „Novoje Vremja“ govori o razpuščenju državnega zbora avstrijskega ter piše: „Avstrija more obetati le tedaj, ako jemlje v poštev opravičene želje Nemcev in Slovanov. Program grofa Taaffeja, težeč po spravi mej avstrijskimi narodi, ni utopija. Niti Beustov dualizem, ki je porodil hegemonijo Nemcev, niti mladočeški šovinizem nista zmožna napraviti red v Avstriji. Red se da napraviti samo po enakopravnosti vseh in zato je grof Taaffe, koji vživa zaupanje krone, avstrijska potreba.“

„Wiener Allg. Zeitung“ brzojavljajo iz Belegagrada: Postopanje tukajšnjega ruskega poslanika Persijanija se je dokaj premenilo. Persiani pojasnil je namreč tukajšnjim vladnim krogom, da Rusija ne bi za sedaj želela državno-pravnih zapletk in da bi se v takih slučajjih za Srbijo najmanje ogrevala“. Tako nemški list; mi pa menimo, da je vest ta jako tendenciozna.

Srbska ministerska kriza je rešena: vlada ostane na svojem mestu. Državni svetnik Milosavljević imenovan je ministrom za notranje zadeve. Milosavljević zahteval bode v skupščini, da se tiškovni zakon vrne dotičnemu odseku, da more on (minister) tam označiti svoje stališe.

Italijanski parlament napravil je vsej evropski diplomaciji velik križ čez račun; dogodilo se je, kar ne bi bil nikdo pričakoval: ministerstvo Crispijevo je padlo. Dne 31. januarja obravnaval je italijanski parlament ob postavnem načrtu, tikajočem se provizoričnega uravnjanja uvozne carine in pristojbin za izdelovanje spirita. Mej debato spozabil se je Crispi ter žalil že umrle državnike. Besede Crispijeve so provzročile silen vihar. Poslanec Luzzati je rekel, da hoče glasovati proti postavnemu načrtu, ker je Crispi razžalil osebe, katere je govornik v svojem življenju najbolj spoštoval. Crispi se je potem izgovarjal, da ni hotel nikogar razžaliti. Ali nič mu ni pomagalo: po vladi vsprejeti dnevni red, kojega je predlagal poslanec Villa, odklonili so z 186 proti 123 glasom. Vsled tega glasovanja podalo je ministerstvo svojo ostavko Po Italiji je vse razburjeno. — Dogodki ti so presenetili ves politični svet, kajti utegnejo vplivati na mejnarodno politiko. Misli se je v obče, da Crispi stoji trdnjši, nego kedaj poprej in na tem preduslovju slonelo je vse razmerje Italije do trojne zveze. In kako sedaj, ako se mora Crispi umakniti, ako odpade to preduslovje obstoja trojne zveze — kaj sedaj? Mi pa nikakor ne ožhalujemo, da je prišlo to iznenadenje, kajti uprav' taki dogodki utegnejo priversti našo diplomacijo na pravo pot. Prav ima „Novoje Vremja“, ki pravi, da je vzrok padcu Crispijevemu iskati v njega vnanji politiki.

V Oporto na Portugalskem buknila je vstaja; trije polki so se uprli. Ustajo so nekda že ukrotili. Zaprli so kakih 300 oseb.

Na Španjskem so bile volitve poslancev. Po deželi je većinom zmagala vladna stranka. V Huesca je voljen Castelar.

DOPISI.

Iz spodnje okolice [Izv. dop.] Barkovljanom! V zadnjem času prodalo je več Barkovljanskih domačinov svoja posestva, nekateri so se umaknili celo od morja — prvotnega stanovanja — gori v hrib! Rakovo napredovanje tako v narodnem obziru, ali oglejmo si stvar še z drugega stališča: sedanji gospodarji, prodajajoči svoja posestva, si pač nekoliko opomorejo — ali le začasno — sčasoma pa zgine denar, in njih otroci ne bodo imeli ni prvega ni drugega.

Oni so podedovali po svojih očetih, detudi mala posestva, a njih otroci podedovali utegnejo morda dolgove. Slika ta ni pretamna, kajti posestvo, prehajajoče iz edne roke v drugo ostane vedno isto, a denar se z lehkoma zapravi in zapravljen je za vedno.

V nedeljo 18. t. m. je priredilo Kontoveljsko pevsko društvo „Danica“ sijajno veselico v domačih prostorih. Le iz ljubezni do naroda, do pevskega društva zgradili so si Kontoveljci lepo prostorno dvorano. Slava jim! Pokazali so s tem složnost in delovanje v narodnem obziru, kakor malokje v okolici. Omenjam to zato, ker mislim, da v Barkovljah ni take složnosti in narodne navdušenosti, kakor se je pokazala pri zadnji veselici. Ne, pardon! zmotil sem se skoraj. Nahajajo se pač v Barkovljah rodoljubi, celoma neupogljivi proti tujemu navalu, in katerih srce ne bode jenjalo biti za narod, dokler ne bode ležalo v hvalevredni, a ne da se tajiti, da niso bili Kontoveljci pridnejši, ker so si zgradili svojo lastno dvorano, katere Barkovljani še nimajo. In vsled te opomnje,

mislim, da mi ne zamerijo vrli Barkovljani! —

Sečasoma se popravi vse, in tudi v Barkovljah obrne se, upamo, kmalo na bolje. Pravila „Narodnega Doma“ potrdi se skoro; a odbor, kateri bode izvoljen po dotičnem občnem zboru, imel bode častno, sveto nalogo. Ne dal Bože, da bi se našel kdo, kateri bi hotel hoditi lastnim putem, ne oziraje se na želje in potrebe naroda. Jeden človek lahko podere vse, in takega bi proklinjala zgodovina narodnega razvoja tržaško-okoliških Slovencev. In to mi je vsled tega posebno poudarjati, kajti Barkovlje so kras okoličie, kar nam priča nameravana gradnja velikega kopališča za tučje.

Barkovlje so prevažne za celo okolico, za narodni naš obstoj; če bi mi Barkovlje izgubili, izgubili bi i naše krasno morje, našo modro „Adrijo“, na katero smejo biti pač Slovenci ponosni!

Oni Barkovljanski veljaki ali rodoljubi kateri so še niso vneli za potrebno in sveto to idejo, pomislijo naj, da šteje Kontovelj le okoli 1100 prebivalcev, a ima svojo prostorno dvorano, kjer se lahko prireja lepe veselice, med tem ko ne premorejo Barkovlje kaj enacega, čeravno štejejo 2300 duš! V Barkovljah so pač dvorane, in krasne dvorane, a te so v rokah tučev.

Če se v Barkovljah ne zgradi kmalu „Narodni Dom“, izgubiti utegne vrlo, narodno to selo pošteno, slovenski svoj značaj kajti ni ga tam več prostora, kjer bi se moglo napraviti narodno domačo veselico. V tem pogledu veljajo pač Barkovljanom besede: „Oj ti zemlja, ti sirota, lastni deci nimaš kota!“

Pokazalo se je to posebno zadnje dni in če se res posreči Barkovljanom napraviti veselico, skoraj krvavo se morajo znojiti zato. Toliko in tako nečuvnih zaprek, kakor se postavljajo tamošnjemu pevskeemu društvu ob priliki vsake veselice, na prestopajo menda vsa slovenska društva skupaj. „Narodni Dom“ se mora zgraditi toraj v Barkovljah, kateri naj bi bil ponos vsakega Barkovljana. Vsi Barkovljani se morejo najtesneje združiti v sveti tej ideji, a njih bodo brezdvomno v tem podpirali drugi okoličanski, mestni in zunanji bratje. Saj bi bila res skoraj aramota, ako se ne bi moglo dobiti potrebnih 10.000 gld. za zgradbo, katero bode prinašala neprecenljive koristi v narodnem in tudi v gmotnem obsiru.

Ker sem že o „Adriji“ govoril, spregovoril bodem i nekoliko o tamošnjih pevcih. Če se ozremo n. pr. na druga okoličanska pevska društva, kakor „Hajdrih“, „Danica“ in „Zarja“, vidimo med dotičnimi pevci tudi lepo število priletnih možakov. Vsa čast in slava takim možakom! V Barkovljah pa žalibog ni tako. Izmed pravih, starih pevcev nahaja se pri „Adriji“ le eden, katerega tudi vsled tega nazivljejo „starosto“. Druge prejšnje, stare pevce je popadla neka nečuvna mladost. Za koliko bi si vendar opomogla „Adrija“, ko bi k nji pristopilo vsaj nekaj bivših pevcev. Želel bi, da bi moje besede obudile vsaj nekaj bivših pevcev-mlačnežev, kateri bi se morali v tem obsiru vzgledovati nad omenjenimi družimi okoličanskimi pevskeimi društvi.

„X“.

Različne vesti.

Imenovanje Poštni oficijal Albert Hermann imenovan je poštnim kontrolorjem. —

Potrjene izvolitve. Njegovo veličanstvo potrdilo je izvolitev dr. Ferdinanda Pitterija tržaškim županom. Danes o poludne bila je slovesna instalacija. — Trgovinski minister potrdil je izvolitev Karla barona Reinelta predsednikom in Frana Dimmerja podpredsednikom trgovske in obrtne zbornice tržaške.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu. Neimenovan daroval je namesto šopkov pri velikem plesu v Čitalnici, dne 31. januarja 5 gld.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti, oziroma za otroški vrt v Rojanu, nabral je nekdo do 1. t. m. 4 gl. 15 kr. — Pri veselici pevskega in bralnega društva na Opčinah dne 1. t. m. se je nabralo 12 gl. 30 kr. — Rojanski krokarji, zbrani v gostilni pri Mičelu so nabrali 1 gld. 35 kr!

Sokolova maskarada bode zadnji dan pusta t. j. 10. februvarja t. l. v redutni dvorani gledališča Politeama Rossetti. Mi opozarjamo slavno občinstvo na to zabavo, ki je zadnja v letošnji sezoni ter bi morala dostojno zaključiti vonec letošnjih narodnih zabav. Iz narodnih ženskih krogov dohajajo nam vesele vesti, da se zastopnice našega krasnega spola pridno pripravljajo na ta večer. Nadjati se je, da bi se tudi moški krogi zavzeli za stvar ter došli mnogobrojno v kostumih ter tako pokazali da tudi v tem obziru ne zaostajajo za rodoljubnim našim žensvom. Ako želimo, da bi ta veselica sijajno se obnesla; imamo še poseben vzrok. Vsa znamenja kažejo namreč, da so drugorodci postali pozorni — bolj nego kedaj poprej — tako na naše politično, kakor tudi socijalno gibanje. Zato pa je naše inteligencije sveta dolžnost, za to skrbeti, da se pri vsaki priliki svetu predstavimo samozavestno in častno — da dokažemo, da smo tudi mi kulturni element! Ko smo si priborili rešpekt, priborili smo si že pol na pol svoje pravice. Ustopnina k maskaradi je nastopna: Člani in maskirani gospodje plačajo 50 kr., za vabljen 1 gld. Nemaskirane dame in gospodje plačajo 30 kr. globe. Začetek plesa je ob 9 uri zvečer.

Veselični odsek „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ vabi na „plesni venček“, kateri bode v soboto dne 7. februvarja t. l. v prostorih dvorane „Tersicore“ (via Chiozza št. 5). Ples začne ob 10. uri zvečer in traja do 5. zjutraj. Mej odmorom bode žrebanje za tri primerna darila. Vsak udeležnik plesa dobi pri kupovanju ustopnice tudi eno številko, s katero igra na ta darila, ako bi kedo hotel imeti več števil, lahko jih dobi proti odškodnini od 10 nč. po številki. Ustopnica velja 50 nvč. za osebo. Ustopnice se prodajajo v uradni družti (ulica Caserma 13, I. n.) in po večini v to pooblaščenih oseb, kakor tudi na večer plesa pri ustupu k plesu. — Odsek je poskrbel tudi, da bodo udeležniki tega venčka od strani gostilničarja in postrežnikov v vsakem oziru pošteno postreženi. Ker je ta plesni venček, razun Sokolove maskerade, v tem pustu zadnja plesna zabava slovenskih društev v Trstu in ker isti dan ni nobene druge slovenske veselice v Trstu, upati je, da se bode sl. občinstvo mnogobrojno udeležilo tega plesnega venčka.

Veselica „Pevskega in bralnega društva na Opčini“. Kar smo rekli o prvi veselici društva „Danica“ na Kontovelju, to moramo reči tudi o prvem nastopu novega društva na Opčini: bil je to krasen začetek. Veselična dvorana ni mogla vsprejeti vseh došlecev, mnogo jih je moralo zunaj ostati. Kar se tiče nove openske godbe zabilježiti nam je skoro neverjeten napredek. Tudi petje mladega tega društva priča nam, da je njega zborovodja, g. V., spreten, za stvar vnet mož. Mej pevskeimi točkami nam je v prvi vrsti pohvaliti Brajše „Istarsko himno“, katero so proizvajali točno in pravim ukusom. In tudi druga dva zbora zadovoljila sta občinstvo. „Preširnovo oporoko“ deklamovala je mlada gospodičina V. kaj lepo in pravim naglasom in jej je občinstvo navdušeno pritrjevalo. Igra „Blaznica“ v prvem nadstropju“ proizvajali so pa tako gladko, kakor da so openski igralci veterani na odru. Vsi smo bili s prvim nastopom novega društva izredno zadovoljni. Po „besedi“ je bil ples, neplesalci so se pa zbrali v Malalanovi gostilni, kjer je bila prav

živahna zabava. — Tu sledi še nagovor! društvenega predsednika g. Fr. Kariža: Častiti rojaki, slavná gospoda! Čast mi je, da Vas vseh prav pristočno pozdravim in klidem Vam: dobro došli!

Veselje mi polni srce, ko vidim tukaj med toliko častito gospodo tudi lepo število domačih povabljenecv in društvenikov. To je lep dokaz, da se živo zanimate za društvo; saj ste je sami želeli in obudili, kar mi daje trdno nado, da boste tudi skrbeli za njega daljni razvoj in za to, da bo društvo krepko rastlo, cvelo in doprinašalo koristen sad. — Dalje pričuje to lepo število udov, da je naše Opence preširil nek nov, zdravi duh složnosti in skupnega delovanja v blagor našim mlajšim, ker v društvu se bode prebiralo koristne in poštene knjige in časopise, v katerih bode vsakdo izmed nas našel marsikako dobro zrno, marsikateri koristen nauk, ki nam bo pozneje prinašal zlahknega sadu. — V društvu bodo se prepevale naše milodoneče slovenske pesmi, ki nam bodo lajšale in krajšale kako urico, ki bodo pričale, da tu stanuje nepokvarjeno, dobro in pošteno ljudstvo. Saj nam je znano, da „Tam, kjer se lepa pesem glasi Tau ni hudobnih ni slabih ljudi!“

Vse naše delovanje pa, predragi rojaki, naj se ravna po lepem navodilu, po besedah, ki družijo v sebi vse lepe nauke, po katerih se ima ravnati vsak poštenjak. — Te zvišene besede so: „Vse za vero, dom in cesarja!“ To geslo naj nas vedno vodi, te tri besede naj bodo naše prave tri svetinje: Vera naj nas tolaži in kaže nam pravo pot, ki nas vodi k našemu vsemogočnemu Stvarniku in očetu, od katerega vse dobro imamo. D o m naj nam bo svet, spoštovanja in ljubezni vreden kraj. Saj smo v njem preživeli srečna mladostna leta. Tu nas je mati učila izgovarjati prve besede v milem našem slovenskem jeziku. Tu je naš dom, naša zemlja, v kateri počivajo vsi, ki so nam bili dragi na svetu. Resnično je, da kedor ne ljubi svojega materinega jezika, svojega rodu, svoje domovine, ta ni vreden, da ga zemlja nosi. — Tretja svetina, ki jo moramo hraniti v naših sreih, je zvestoba do presv. našega cesarja. On sam nam pravi v gestu, katerega si je izvolil, da moramo delati sè združenimi močmi. Ako se ravnamo po tem vodilu, skazemo s tem presv. cesarju spoštovanje, ljubezen in udanost, saj

Od nekdanj bil Slovan

S telesom, dušo udan

Predobremu vladarju

Presvitemu cesarju;

kajti „Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovencev ne gane“. Zato povabljam Vas vse pričujoče, da tudi danes iz prepolne duše in iz dna svojega srca vskliknemo našemu presv. cesarju Fran Josipu I. trikratni gromoviti živijo.

Veselica društva „Vesela“ v Škedenju se je tudi izborna obnesla, kajti tudi pri tej veselici zbrala se je velika množica domačih ljudij. Žal, da ni bilo rodoljubov iz Trsta, čemur je pa vzrok ta, da imamo na vseh straneh veselice na veselici. Večina Tržčanov se je takrat odločila za Opčino, da dostojno pozdravi tamošnje novooznaneno društvo. — Petje pri gori omenjeni veselici bilo je krasno, kar se že pri takem pevskeemu društvu, kakoršno je „Vesela“, samo ob sebi razume. Aškerčev „Slovensko legendo“ deklamovala je 12letna, prvičkrat na oder stopivša deklica Vekoslava G o d i n a tako sigurnostjo, da se je vse čudilo. Igra „Mutec“ igrali so gospodičini Marija Sancin-Oraš in Josifina Skuta ter gg. Val. Vouk, Lovro Sancin-Oraš, Drag. Godina-Skuta in A. Pižon. Igra vzbujala je obilo smeha. Gosp. pevovodju, V a l. P i ž o n u podarilo je društvo ta večer lep zlat prstan z inicijali: D. V. S. (Društvo „Vesela“ Skedenj) v znak hvaležnosti na njega požrtvovalnosti. — Domača godba pričela si je v kratkem času „Istarsko koračnico“ in je pri tej veselici svirala toli lepo, da je bilo občinstvo vzradočeno.

Vabilo na veselico s plesom, katero napravi pevske društvo „Hajdrih“ na Proseku dne 8. svečana 1891. v dvorani gostilne „Lukša“ s sledečim vspreedom: A. Nedved: „Ljubezen in pomlad“, moški zbor. 2. T. Turkuš: „Najlepši zaklad“, deklamacija. 3. F. Vilhar: „Slovo“, moški zbor in samospjev baritona se spremljevanjem glasovira. 4. F. S. Vilhar: „Na goro“ pesem za dva ženska glasova se spremljevanjem glasovira. 5. A. Hajdrih: „Petelinčkova ženitev“, šaljiv moški zbor. 6. M. Vilhar: „Poštena deklica“ izvorna šaloigra v enem dejanji. 7. Ples. — Med točkami „besede“ in pri plesu svira orkester e. in kr. pešpolka št. 87. — Začetek ob 5. uri zvečer. Ustopnina k besedi 20 kr. za osebo, sedeži 10 nč.; k plesu 1 gl. za gospode.

Iz Dutoveljske občine se nam piše: Dne 24. t. m. vršila se je pri nas volitev novega županstva. Županom je bil izvoljen g. Ivan U k m a r, svetovalcem: gg. Josip Tavčer, Anton Tavčer iz Krepljen in A. Gomizelj iz Dutovelj; občinski odbornikom: gg. Andrej Lah, Andrej Petrič, Jak. Žvab, Andr. Šuc, Andrej Štok, J. Ščuk, Ivan Vrabec in Anton Tavčer iz Krepljen. Kakor je bilo dosihdob, take zdaj nima vas Godnje nobenega občinskega zastopnika, čemur je pa kriva nesloga v tej občini. Novoizvoljeni župan je obče spetovana oseba. Nadejamo se, da bode se svojim modrim postopanjem skrbel za koristi in blagor občine in nadejamo se tudi, da bode poslušal modre nasvete svojih umnih svetovalcev. Novemu županu vječimo obilo sreče ter voščimo mu, da modro in pravično deluje še 4 leta, kajti minulo je že eno celo leto, kar je bila prva volitev občinskega starašinstva in se je stvar zavlekla vsled večkratnih rekurzov. Koljko da je bilo mej letom agitovanja in koliko kozarcev vina se je popilo, ne bodem opisoval, kajti napisati bi moral celo knjigo.

Iz Kanala se nam piše: Dne 28. januarja priredila sta oddelek veteranov Kanalske podružnice in požarna bramba skupno veliki ples s banketom v kaj lepo odličnih prostorih znane Šegalove gostilne, pri katerem je svirala izvrstna godba naših sosedov Bricev. Banketa se je vdeležilo nad 60 oseb. Ples je bil zelo živahen. Ko je odbilo polnoči, poprijel je poveljnik požarne brambe, gosp. A. Križnič za besedo ter v imenu veteranov, gasilcev in vseh navzočih jednatimi besedami častital predsedniku veteranov, gosp. Fr. V i t t o r i - j u in njegovi gospej soprogi prigodom njunega imendana. Ko se je g. predsednik v lepem govoru zahvalil ter izrazil željo, da bi vez bratske ljubezni in prijateljstva trajno in trdna mej obema društvoma obstala, zaorili so vsi navzoči trikratni „živio“. Godba odigrala je cesarsko pesem. Potem se je plesalo nadalje do jutra. Ples so počastili z svojo navzočnostjo tudi g. M. D e v e t a k, predsednik Tolmiskega veteranskega društva in nekatera druga gospoda iz Tolmina.

Sam se je policiji izročil! Mestni užitninski uradnik v sv. Križu, Anton G e r b e c, izginil je dne 1. t. m. iz imenovanega kraja, vzeši saboj 400 gold. uradnega denarja. Včeraj predstavil se je sam policiji; toda trdi, da je rečeni denar izgubil. Obdržali so ga v zaporu. — Gerbec je 55 let star oženjen in oče sesterih otrok.

Požar je nastal včeraj proti 5 uri zjutraj v sladničarni Feliksa Segale (ulica via della Caserma). Patrulja zapazila je, da se iz prodajalnice kadi in to hitro prijavila gasilec. Dasi so gasilci hitro prihiteli, je vendar do 2000 gld. škode.

Mrtvo žensko potegnila sta iz morja Alojzij Gallo in Anton Trovanti ob nasipu pri sv. Andreju. V mrliču so spoznali 30 letno ženo nekega sprevoznika konjske železnice. Nesrečnico so že od nedelje pogrešali.

„Ljubljanski Zvon“ prinaša v 2. zvezku nastopno vsebino: 1. Stebor: Pevčev za-

